

Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoq
Landsstyremedlemmet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke

Inatsisartunut ilaasortaq
Juliane Henningsen

§ 36 naapertorlugu apeqqummut nr. 2009-17-imut akissut

Asasara Juliane Henningsen

Naalakkersuisut atuartut nerisaqartarnissaat pillugu apeqqutinnut qujapput.
Apeqqutit ataani akineqarput:

- 1. Kalaallit Nunaanni meeqqat atuarfiini tamani pinngitsoorani atuartut tamarmik nerisinneqartarnissaat anguniarlugu, inatsisartuni ilaasortaasimasup Aqqaluk Lyngge-p saqqummiussaa 2005-imi inatsisartut aaliangi-gaat Naalakkersuisut qanoq piviusunnigortinniirpaat?**

Apeqqummut 1-imut akissut:

Naalakkersuisut aallaqqaasiutigalugu malugeqqussavaat Namminersornerullutik Oqartussat meeqqat atuarfiannut tunngasuni ingerlatsinikkut suliassamik/nammagassanik isumaginnittuunngimmata meeqqalli atuarfiannik ingerlatsinerup naammaginartumik pinissaa kommunit suliassarimmassuk/nammagassarimmassuk. Meeqqat atuarfiannik ingerlatsineq anguniakkat killiliussallu pillugit inatsit nalunaa-rutitalik aqqutigalugu malittarisassaqartinneqarpoq, tamannalu kommunit suleqati-giillutik naammassillugulu malitassaraat. Tassani ilaatigut atuartut ilikkagaqarnis-saasa pineqartup tunngavigisai pisariaqartitaalu aallaavigalugit aqqissuunneqar-nissaat pillugu tunngavinnik allassimasoqarpoq tamatumalu aamma kinguneraa atuartut tamarmik atuarnerminnik naammaginartumik pissarsiaqarfiusumillu naam-massinninnissaannut pisariaqartinneqartumik tapersorsorneqarnissaat kaammattor-neqarnissaallu kommuninit ataasiakkaanit isumagineqassasoq. Atuartup ineriartornera atugarissaarneralu erumagineqarpat kommunip angajoqqaajusut sule-qatigalugit meeqqamut pissutsit iluarsineqarnissaat pisussaaffigaa, taamaalilluni meeqqamut ajunngitsusaaq meeqqallu ineriartornera isumagineqassamat.

Angajoqqaatut oqartussaassuseqartut naggataatigut meeqqat atugarissaarnis-saannik isumaginnittussaanagerat Naalakkersuisunit ataqqineqartorujussuuvuq. Naa-lakkersuisulli aamma isumaqarput meeqqamut ajunngitsusaaq isumannaallisaa-nerlu ulorianartorsiortinneqartillugu naleqquttumik tapersiisoqartuassasoq kaam-mattuisoqartuassasorlu. Meeqqamut isumaginnittussaataasut meeqqamut nali-nginnaasumik ajunngitsussamik meeqqallu pisariaqartitaanik isumaginnissinnaan-gippata pisortani tapersiisussat tamatigut pingaarnertut meeqqamut ajunngitsus-samik isumaginnittariaqarput. (Aamma apeqqummut 5-imut akissut takuuk).

J.nr. 2007-003194
Dok nr.148739
Dato: 02.03.09
Postboks 1029
3900 Nuuk
Oq/tel +299 34 50 00
Fax +299 32 20 73
Kiiip@gh.gl
www.nanoq.gl/kiiin

Kommunit najukkani suliassanut tunngatillugu ataatsimoortumik tapiissutinik aqu-tsinissamut kiffaanngissuseqarnerat namminnerlu aalajangiisinnaanerat ataqqillugu tatigalugulu atuartut nerisaqartinneqartarnerat Namminersornerullutik Oqartussanit atuutsinneqalerpoq. Atuartut nerisaqartinneqartarnerat Naalakkersuisunit kommuninut meeqqat atuariannut tunngasunut, taakkunungalu ilanngullugu meeqqat atuariini atuartut nerisaqartinneqartarnerannut tunngasunut akisussaasunut ikior-siissutinut ilassutitut isumaliutaavoq.

Kommunit/atuariit ataasiakkaat namminneq suliniuteqarnermikkut najukkani assigiingitsutigut atuartunik nerisaqartitsinermik ingerlatitseqqipput, taamaattumillu atuartut nerisaqartinneqarnissaannut aningaasat toqqortat aamma kommunini suliniutaareersunut suliniutaalersussanullu immikkut tapersiinissaq siunertaralugu atorineqalerput.

Atuartut nerisaqartinneqarnissaasa atuariimmi atuartunut tamanut qanoq iluaqutaatinneqarnissaat pillugu Naalakkersuisut kommuninik oqaloqateqalereerput.

2. Inuussutissanut siunnersuisoqatigiit innersuussutaannut Naalakkersuisut qanoq isummerpat? Kiisalu atuariinni nerisaqartitsinermut tunngasunik oqallinnermi siunnersuisooqatigiinnit oqariartuutigineqartut Naalakkersuisut qanoq isumaqarfigaat?

Apeqqummut 2-mut akissut:

Atuartut nerisaqartinneqarnissaannut aningaasanik toqqortaasunik qinnut eqartut Namminersornerullutik Oqartussanit tapiissuteqarfigineqassagunik Nerisaqarnermut siunnersuisoqatigiit nerisarisassatut siunnersuutaat qulit taakku maliittariaqar-paat.

3. Inuiaqatigiinni aningaasatigut naligiinnginneq millisarniarlugu Naalakkersuisut qanoq iliulersaarpat?

Apeqqummut 3-mut akissut:

Inuiaqatigiinni aningaasatigut naligiinnginneq suliassaavoq sorpassuartigut suliniar-figineqartariaqartoq.

Tamatumunnga atatillugu innuttaasoq pineqartoq, ilaqqat pisortallu inuiaqatigiinni pissutsinut sunniinissamut, taamaalillutillu nunatsinni innuttaasunut iluaqutaasumik inuiaqatigiit ineriartornerannut sunniinissamut pisussaaffeqarlutillu periarfissaqar-put. Naalakkersuisut pingaarnertut isumaqarput Nunatsinni innuttaasut pisortat sullississutaannut, soorlu ass. ilinniartitaanermut napparsimanermilu katsorsarne-qarnissamut assigiimmik pisinnaatitaassasut. Taamatut isumaqarneq Naalakkersuisoqarnermut suli tunngaviuvoq pingaarutilik.

Ukiut kingullit ingerlanerini Naalakkersuisut suliniutinik ilaatigut inuiaqatigiinni ani-ngaasatigut naligiinnginnerup millisarneqarnissaanik siunertaqartunik annerusunik naammassinninnermut peqataasimapput.

Akit assigiissinneqamerinik aaqqissuusseqqinnikkut 2004-mi inatsisartunit akue-rineqartukkut innaallagiap, engup kiassarnerullu akii aningaasartuutivinnut naleq-qunnerulersinneqarput. Aaqqissuusseqqinneq akileraarutinik allannguinentaler-neqarpoq, innuttaasut isertitakinnerpaat ilanngaatinik qaffaanikkut taarsiissuteqarfi-gineqalersillugit. Taamaalillutik innuttaasut isertitakinnerpaat sullississutinut taakkununga aningaasartuutiminnut sunniinnaanngorput, ass. pissutsiminnik allannguinnikkut taamalu ilillutik namminneq aningaasaqarnerminnik siumut saatsitsillutik.

Aaqqissuusseqqinneq ukioq manna januaarip aallaqqaataanni atuutilersoq aamma atorlugu nunatsinni maani inuuniarnikkut atugassarititaasut illoqarfinni nuna-qarfinnilu assigiinngitsuni assigiinnerulersinneqarnissaat peqataaffigineqassaaq. Kommunit amerlassusaannik kommunerujussuarnut sisamanut ikilisitsinikkut ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu kommunini innuttaasut assigiinnerusumik sullinneqalersinnaapput inuiaqatigiinnilu assigiisitsinerusoqalersinnaalluni.

Aalisarneq pillugu Ataatsimiititaliarsuarmit Naalakkersuisunit pilersinneqartumit qanittukkut suliamik naammassinniffiusumit uparuarneqarpoq isertitassakinneq maanna atuuttoq siunissamilu nunatsinni aalisarnermi atuutissangatinneqarta-riaqartoq aalisartut akileraaruteqaataasussanik isertitakitsut amerlanerulernissaan-nik nassataqassasoq. Naalakkersuisut isumaqarput aalisartunit taakkunanga arlallit allanik inuussutissarsiuteqarnikkut pitsaanerusumik isertitaqalersinnaasut, innuttaasullu taakku aalisartuunermit allanik inuussutissarsiuteqalernermit atatillugu siunnersorneqarnissamut periarfissaqartinneqarnissaat Naalakkersuisut siunertaraat.

Tamatuma saniatigut aamma amerlanerusut inuussutissarsiutini ilaqtariit isertita-qarluarlutik imminnut ilaqtaminnullu pilersulernissaannut periarfissiiffiusuni ilinnia-gaqarnissaat Naalakkersuisut ilinniartitaanermut pilersaarummi pingaarnertut anguniagaraat. Pineqartup ilinniagaqarnissaa ilinniaqqinnissaalu isertitaqarluar-nissamut, imminut pingaartinnermik misigilernissamut peqqissuunissamullu atortut pitsaanerpaat ilagaat. Taamaattumik ilinniartitaaneq pillugu suliniarneq Naalakker-suisunit salliutinneqarnerpaavoq.

4. Naalakkersuisut naapertuilluarnerusorinerpaat nunatsinni meeqqat tamar-mik "børnecheck"-imik taaneqartartumik pissarsisarnerat illuatungaanili, Naalakkersuisut maanna meeqqat atuarfiini nerisitsarnissamut atatillugu meeqqanik immikkoortiteriniarnertik?

Apeqqummut 4-mut akissut:

Meeqqat immikkoortinneqarnissaat soorunami Naalakkersuisut kissaatiginagulu siunertarinngilaat taamaattumillu atuartut nerisaqartinneqarnissaannik neqeroorut piviusunnngortinneqarpoq. Aaqqissuussinerli ullumikkut kommuninit tallimanit taamaallaat atorneqarmat Naalakkersuisut ilungersorlutik aningaasaliissutit atuarfinnilu amerlanerusunit atorluarneqarnissaat anguniarlugu kommunit peqatigalugit atuarfinni meeqqat nerisaqartitaasarnissaat naammassiniarpaat.

Atuartut nerisaqartinneqarnissaannut tunngasut apeqqummut 1-imut akissummi allassimasutut kommunip suliassaraat, kommunini meeqqat tamarnik peqqinnartunik nerisaqarnissamut periarfissaqarnissaat siunertaralugu atuutsinneqalersut.

5. Apeqqutigissavara nunatsinni FN-ip meeqqanut isumaqatigiissusiaata artikeliisa 27-at naammassisinnaajumallugu Naalakkersuisut ukiormanna aningaasanut inatsimmi aningaasanik illuatitsissamaarnersut kiisalu immikkut aningaasaliissummik qinnuteqalersaarnersut?

Apeqqummut 5-imut akissut:

Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Naalakkersuisoqarfiup kommuninit misilittagaraa pisut ilaanni ilaqutariit nerisassarsinissamut aningaasatigut ikioqqusut aamma aningaasaqarnerliornerunngitsunik ajornartorsiuteqartartut, ass. ilaqutariit aningaasaataat imigassamut spillinulluunniit atorneqartarlutik. Ilaqutariit taakku pisortanit ikiorsiissutit pillugit inatsisartut peqqussutaat, imaluunniit meeqqanik inuusutunillu ikiorsiisarneq pillugu inatsisartut peqqussutaat naapertorlugu aningaasaqarnikkut ikiorserneqartarput. Aammattaaq imaassinnaavoq ilaqutariit ikiorsiissutini allanik pisartagaqartuusut.

Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Naalakkersuisoqarfik isumaqarpoq ilaqutariinni pineqartuni kaanneq aningaasassaaleqinnermut takussutissaanani sumiginnaanermut takussutissaasoq. Taamaattumik aamma ikiorsiinissaq ima aqqissuunneqartarpoq ilaqutariit aningaasaqarnerat apeqqutaatinnagu ikiorsiisoqarsinnaanngorlugu.

Ilaqutariit ilungersunartumik ikiortariillit, ass. ilaqutariit meerartaannut nerisassanik pisinissamut akissaqartoqartinnagu kommunimut saaffiginninnikkut pisortanit ikiorsiissutit pillugit inatsisartut peqqussutaanni § 3 naapertorlugu nukinginnartumik ikiorsiisoqartarpoq, tassani allassimalluni "Kinaluunniit Kalaallit Nunaanniittoq tassangaannartumik pisariaqavissumik pissaaleqilernermi pisortanit ikiorserneqartussaaitaavoq, tamatumani imminut ilaqtaminillu pilersuisinnaanngikkuni.": Ilaqutariit isertitaat apeqqutaatinnagit nukinginnartumik ikiorsiisoqarsinnaavoq.

Aammattaaq meeqqanik inuusuttunillu ikiorsiisarneq pillugu inatsisartut peqqussutaanni § 9 naapertorlugu kommune ikiorsiissutini tamalaanik aallartitsinnaavoq. Ass. Tassaasinnaavoq angerlarsimaffimmi ikiuuttussamut ikiorsiineq, taassuma angajoqqaat ilinniartissallugit ilaqutariit aningaasaqarnikkut ingerlatsisinnaanissaannik.

Aammattaaq Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Naalakkersuisoqarfiup apeqqummut 3-mut akisumut ilisimatitsissutiginnaavaa:

2008-mi ukiakkut ataatsimiinnermi piitsuussutsip killinganik aalajangersaanissaq pillugu aalajangiiffigisassatut siunnersuutit marluk suliarineqarput. Inatsisartut ataatsimiittarfianni suliarinninnermut atatillugu taamani naalakkersuisuusoq neriorsuivoq Naalakkersuisut piitsuussutsip killinganik aalajangersaanissamut periar-

fissanik misissuineramik sulineq aallartissagaat. Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Naalackersuisoqarfik suliamik aqutsisutut atorfimmik allagarsiussinialeruttoq. Pineqartoq suliassanik aallartitsineranut ataqatigiissaarinerumullu akisussaasuus-saaq, kiisalu nunatsinnut tunngatillugu oqaatsip *piitsuussutsip* erseqqissarneqarneranik nassuiarneqarneranillu isumaginnittuussalluni.

Ikinngutinnersumik inuulluaqqusillunga

Tommy Marø